

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Prop. 79 L

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om endringer i viltloven mv.
(endret betegnelse på organ i viltforvaltningen
og oppheving av lovvedtak om nydyrking
og nedbygging av myr)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	5.1.1	Nydyrking.....	8
			5.1.2	Nedbygging.....	9
2	Bakgrunnen for lovforslaget	5	5.2	Forslaget i høringsnotatet	9
2.1	Flytting av direktoratsansvar for høstbare viltressurser	5	5.3	Høringsinstansenes syn	9
2.2	Stortingets lovvedtak om nydyrking og nedbygging av myr	6	5.4	Departementets vurderinger	10
			5.4.1	Departementets utgangspunkt.....	10
			5.4.2	Nydyrking av myr.....	10
			5.4.3	Nedbygging av myr.....	11
3	Høringene	6	6	Økonomiske og administrative konsekvenser	11
3.1	Høringsnotat 19. oktober 2023, viltloven	6	7	Merknader til lovforslaget	12
3.2	Høringsnotat om oppheving av endringslova til jordlova	7	7.1	Til endringen i viltloven	12
			7.2	Til opphevingen av endringsloven til jordlova	12
4	Organer i viltforvaltningen	7		Forslag til lov om endringer i viltloven mv. (endret betegnelse på organ i viltforvaltningen og oppheving av lovvedtak om nydyrking og nedbygging av myr)	13
4.1	Gjeldende rett	7			
4.2	Forslaget i høringsnotatet	7			
4.3	Høringsinstansenes syn	7			
4.4	Departementets vurdering	8			
5	Nydyrking og nedbygging av myr	8			
5.1	Gjeldende rett	8			

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Prop. 79 L

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om endringer i viltloven mv. (endret betegnelse på organ i viltforvaltningen og oppheving av lovvedtak om nydyrking og nedbygging av myr)

*Tilråding fra Landbruks- og matdepartementet 5. april 2024,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Landbruks- og matdepartementet legger med dette frem forslag til endringer i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 4 første ledd om hvilke organer som inngår i viltforvaltningen. Forslaget går ut på å fastsette at det ene organet på området er «direktoratet», ikke et bestemt direktorat. Det har bakgrunn i at regjeringen våren 2023 besluttet å flytte direktoratsansvaret for forvaltning av høstbare viltressurser fra Miljødirektoratet til Landbruksdirektoratet.

Departementet legger også frem et forslag om å oppheve lov 11. juni 2021 nr. 82 om endring av jordlova (oppheve forbudet mot nydyrking av myr). Endringsloven gjelder lov 5. desember 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 11 annet ledd, og er ikke satt i kraft. Forslaget om å oppheve lov 11. juni 2021 nr. 82 fremmes som oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak 16. juni 2023 nr. 928.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Flytting av direktoratsansvar for høstbare viltressurser

Landbruks- og matdepartementet overtok i 2018 ansvaret for forvaltning av høstbare viltressurser fra Klima- og miljødepartementet, jf. kgl.res. 27. april 2018. Klima- og miljødepartementet har fortsatt ansvaret for den overordnede forvaltningen av økosystemene, samt oppgaver og ansvar knyttet til ikke-høstbare viltarter, og gaupe. Det samme gjelder fredet rovvilt, andre fredede arter og fremmede arter. På direktoratsnivå forble det samlede ansvaret for viltforvaltningen hos Miljødirektoratet. Landbruks- og matdepartementet fikk ansvaret for etatsstyring av Miljødirektoratet innenfor saksområdet høstbare viltressurser.

Regjeringen besluttet våren 2023 å flytte direktoratsansvaret for forvaltning av høstbare viltressurser fra Miljødirektoratet til Landbruksdirektoratet. Beslutningen innebar å flytte årsverk og oppgaver på dette saksområdet fra Miljødirektoratet i Trondheim til Landbruksdirektoratet i Steinkjer.

2.2 Stortingets lovvedtak om nydyrking og nedbygging av myr

Lov 11. juni 2021 nr. 82 om endring av jordlova (oppheve forbudet mot nydyrking av myr) har sammenheng med at jordlova § 11 annet ledd ble endret ved lov 24. mai 2019 nr. 18 om endringer i jordlova mv. (klimahensyn ved nydyrking). Som følge av lovendringen i 2019 ble også forskriften om nydyrking endret, se endringsforskrift 2. juni 2020 nr. 1115. Ved lov- og forskriftendringene i 2019 og 2020 ble det blant annet innført et forbud mot nydyrking av myr. Forbudet ble utformet slik at kommunen i særlige tilfeller kan gi dispensasjon fra forbudet.

Ved Næringskomiteens behandling av Dokument 8:288 L (2020–2021), ble det også fremmet et annet forslag til lovendring. Jordlova § 11 annet ledd skulle etter forslaget lyde (endring i kursiv):

For å unngå skade på natur- og kulturlandskap eller for å redusere utslepp av klimagasser kan departementet gi føreseger for nydyrking. Søknad om nydyrking eller nedbygging av myr kan berre skje der omsynet til klima, natur- og kulturlandskap vert varetatt gjennom ein heilskapleg plan godkjend av den enkelte kommune.

Dette forslaget ble vedtatt, og vedtaket ble sanksjonert 11. juni 2021, jf. kongelig resolusjon samme dato, se lov 11. juni 2021 nr. 82 om endring av jordlova (oppheve forbudet mot nydyrking av myr). Den kongelige resolusjonen fastsatte ikke noe tidspunkt for iverksetting. I resolusjonen punkt 2 er det vist til at det er nødvendig å få oversikt over konsekvensene av lovvedtaket, blant annet hvordan den nye regelen kan samordnes med annet relevant regelverk. Tidspunktet for iverksetting måtte fastsettes når dette arbeidet var gjort. Loven er ikke satt i kraft.

Et flertall i Stortinget ba i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet 29. november 2022 regjeringen om å legge frem forslag om forbud mot nedbygging av myr til utbyggingsformål. Anmodningsvedtaket lyder:

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om forbud mot nedbygging av myr til utbyggingsformål i løpet av 2023. Det skal utredes mulige dispensasjoner fra forbudet for å ta vare på andre arealer med høy verdi og utbygging av samfunnskritisk infrastruktur. Målet er at forbudet reelt sett skal redusere nedbyggingen av myr.

Et flertall i Stortinget har ved behandling av revidert nasjonalbudsjett 16. juni 2023 i anmodningsvedtak nr. 928 for 2023, bedt regjeringen om å legge frem et forslag om å oppheve lov 11. juni 2021 nr. 82. Anmodningsvedtaket lyder:

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å oppheve lov om endring av jordlova (oppheve forbudet mot nydyrking av myr).

3 Høringene

3.1 Høringsnotat 19. oktober 2023, viltloven

Forslag til endringer i viltloven § 4 første ledd ble sendt på høring 19. oktober 2023 med høringsfrist 19. januar 2024. Høringen ble sendt til følgende instanser:

Klima- og miljødepartementet

Landbruksdirektoratet
Mattilsynet
Miljødirektoratet
Statsforvalterne

Fylkeskommunene

Statskog SF

Naturvernforbundet
NOAH – for dyrs rettigheter
Norges Bondelag
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norges Skogeierforbund
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
NORSKOG
SKOGKURS – Skogbrukets kursinstitutt
WWF Verdens Naturfond

Følgende høringsinstanser har avgitt realitetsmerknader til høringen:

Akershus grunneierlag SA
BirdLife Norge
Dyrenes rett
Jegernes Interesseorganisasjon
NOAH – for dyrs rettigheter
Norges Jeger- og Fiskerforbund
To privatpersoner

Lov om endringer i viltloven mv. (endret betegnelse på organ i viltforvaltningen og oppheving av lovvedtak om nydyrking og nedbygging av myr)

Følgende høringsinstanser har opplyst at de ikke har merknader:

Statsforvalteren i Innlandet

Viken fylkeskommune

3.2 Høringsnotat om oppheving av endringslova til jordlova

Forslag til oppheving av lov 11. juni 2021 nr. 82 om endring av jordlova (oppheve forbudet mot nydyrking av myr) ble sendt på høring 15. desember 2023 med høringsfrist 26. januar 2024. Høringsnotatet ble sendt til følgende instanser:

Departementene

Statsforvalterne

Kommunene

Følgende høringsinstanser har gitt realitetsmerknader til forslaget:

Landbruksdirektoratet
Statsforvalteren i Rogaland

Alver kommune
Bergen kommune
Fauske kommune
Oslo kommune
Vefsn kommune

Norges Bondelag
Sabima og Naturvernforbundet
Tekna
WWF Verdens naturfond
En privatperson

Følgende høringsinstanser har opplyst til at de ikke har merknader:

Justis- og beredskapsdepartementet

Norges vassdrags- og energidirektorat

4 Organer i viltforvaltningen

4.1 Gjeldende rett

Viltloven § 4 har bestemmelser om organer i viltforvaltningen. I viltloven § 4 første ledd er det opp-

listet hvilke organer viltforvaltningen består av. Dette er:

1. departementet
2. Miljødirektoratet
3. statsforvalteren
4. fylkeskommunen
5. kommunen

Etter viltloven § 4 annet ledd kan Kongen gi nærmere regler om etablering av særlige samarbeidsorganer i viltforvaltningen. Departementet viser her til opprettelse av blant annet villreinemnder, jf. forskrift 8. januar 2016 nr. 12 om forvaltning av hjortevilt, og rovviltneemnder, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt.

På direktoratsnivå angis «Miljødirektoratet» i loven, jf. viltloven § 4 første ledd nr. 2. Flere steder ellers i viltloven, er myndighet eller oppgaver lagt til «direktoratet». Miljødirektoratet er her ikke spesifikt nevnt. Dette gjelder viltloven §§ 9, 15, 16, 23, 29, 32, 35, 37, 38, 43, 49 og 51.

4.2 Forslaget i høringsnotatet

Landbruks- og matdepartementet foreslo i høringsnotatet 19. oktober 2023 endringer i viltloven § 4 første ledd nr. 2 ved at «Miljødirektoratet» endres til «direktoratet». På denne måten står det ikke spesifikt hvilket direktorat som er viltorgan i loven. Det vil da være den til enhver tid gjeldende ansvarsfordeling på direktoratsnivå som gjelder.

4.3 Høringsinstansenes syn

Departementet har mottatt åtte realitetsmerknader til høringen. To høringsinstanser hadde ikke merknader. Av høringsinstansene som har uttalt seg, er det delt oppslutning om lovforslaget.

Tre av høringsinstansene er i hovedsak positive til forslaget om lovendring. Dette er *Akershus grunneierlag SA*, *Jegernes Interesseorganisasjon* og *Norges Jeger- og Fiskerforbund*. Norges Jeger- og Fiskerforbund vurderer at det kan være hensiktsmessig å ha en nøytral beskrivelse av direktoratsnivået i loven. Jegernes Interesseorganisasjon mener forslaget burde være at lovteksten endres fra «Miljødirektoratet» til «Landbruksdirektoratet». Det vises til at forslaget om å innføre en generell betegnelse ved «direktorat» kan virke som en ansvarsfraskrivelse. *En privatperson* som har uttalt seg til høringen, nevner også at lovforslaget kan virke som en ansvarsfraskrivelse.

Tre høringsinstanser uttrykker motstand til forslaget om lovendring. Dette er *BirdLife Norge*,

Dyrenes Rett og *NOAH – for dyrs rettigheter*. Noen av høringsinstansene knytter sin motstand mot lovforslaget til regjeringens beslutning om å flytte forvaltningsansvaret for høstbare viltressurser fra Miljødirektoratet til Landbruksdirektoratet. *NOAH – for dyrs rettigheter* retter sterk kritikk mot beslutningen om å overføre ansvaret for høstbare viltressurser til Landbruksdirektoratet. Det vises blant annet til at beslutningen står i strid med sentrale prinsipper innen norsk naturforvaltning, som vektlegger behovet for en helhetlig, kunnskapsbasert og økosystembasert forvaltning for å bevare artenes leveområder og funksjon i økosystemet. BirdLife Norge peker blant annet på at beslutningen er gjort uten utredninger eller høringer, og fremstår som forhastet og utpreget politisk motivert.

4.4 Departementets vurdering

Departementet registrerer at det er ulike syn på regjeringens beslutning om å overføre forvaltningsansvaret for høstbare viltressurser fra Miljødirektoratet til Landbruksdirektoratet. Regjeringens beslutning om overføring av forvaltningsansvaret er imidlertid et faktum som ligger til grunn for lovforslaget som ble sendt på høring. Etter departementets syn er det derfor viktig å holde vurderingen i denne proposisjonen til selve lovforslaget i høringen, som er å endre ordlyden i viltloven § 4 første ledd nr. 2 fra «Miljødirektoratet» til «direktoratet». Forslaget innebærer at det vil være den til enhver tid gjeldende ansvarsfordeling på direktoratsnivå som gjelder.

På tilsvarende måte står det i viltloven § 4 første ledd nr. 1 «departementet». Etter gjeldende ansvarsfordeling er både Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet organer i viltforvaltningen på departementsnivå. Den nærmere ansvarsfordelingen mellom departementene er gitt ved kgl.res. 27. april 2018.

Departementet viser til Justisdepartementets veileder *Lovteknikk og lovforberedelse*, der det på s. 126 står om myndighet lagt til departementet:

[...] Myndigheten bør heller aldri i loven legges til et bestemt departement. Regjeringen står uansett fritt til å legge myndigheten til det departement den måtte ønske, se Grunnloven § 12 tredje ledd. Skulle derfor regjeringen komme til å velge en annen sakfordeling enn det lovteksten gir uttrykk for, eller foretas det endringer i departementsstrukturen etter at loven er vedtatt, vil loven bli villedende dersom

det er spesifisert hvilket departement myndigheten er lagt til. Uttrykket «vedkommende departement» bør ikke brukes.

Etter departementets vurdering bør tilsvarende gjelde for direktoratsansvar i viltloven. Dette er en bedre lovteknisk løsning enn å liste Landbruksdirektoratet sammen med Miljødirektoratet i bestemmelsen.

Enkelte høringsinstanser mener at lovforslaget kan innebære en ansvarsfraskrivelse på direktoratsnivå. Departementet viser til at det arbeides med å kartlegge den nærmere delingen av ansvar og oppgaver mellom Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet. Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet forutsetter at det er klare rammer for ansvarsdelingen mellom direktoratene når forvaltningsansvaret flyttes. Den nærmere oppfølgingen av direktoratene vil foregå gjennom ordinære styringsprosesser.

5 Nydyrking og nedbygging av myr

5.1 Gjeldende rett

5.1.1 Nydyrking

Jordlova § 11 annet ledd innebærer at det ved forskrift blant annet kan fastsettes et forbud mot nydyrking. I forskrift 2. mai 1997 nr. 423 om nydyrking § 5a er det fastsatt et slikt forbud. Forbudet gjelder nydyrking av myr. Forskriften § 5a lyder:

§ 5a. (nydyrking av myr)

Nydyrking av myr er ikke tillatt.

Kommunen kan i særlige tilfeller gi dispensasjon til nydyrking av myr;

1. når grunneier mister andre produksjonsarealer på grunn av tap av leiejord eller ved utbygging i offentlig regi som samferdsels tiltak eller lignende,
2. der grunneiers eneste dyrkingsressurs er myr, eller
3. for å ivareta særskilte produksjoner i myr på fjellgrunn.

Dersom det omsøkte myrarealet har en gjennomsnittsdypde på mer enn 1 meter (dyp myr), er dispensasjon i tillegg betinget av at dyp myr er det eneste tilgjengelige dyrkingsarealet på eiendommen. Dette gjelder imidlertid ikke for tilfeller omfattet av punkt 3 over.

Dispensasjon etter andre ledd kan bare gis når behovet for tiltaket tilsier at hensynet til

Lov om endringer i viltloven mv. (endret betegnelse på organ i viltforvaltningen og oppheving av lovvedtak om nydyrking og nedbygging av myr)

natur- og kulturlandskapsverdiene og hensynet til klima må vike. I denne vurderingen skal det legges vekt på størrelsen på myrarealet som skal dyrkes opp, hensynet til en rasjonell arrondering, grunneiers tilgang på andre dyrkingsarealer og om det er mulig å ta i bruk dokumenterte klimagassreduserende dyrkingsmetoder.

Søkeren må dokumentere at det omsøkte tiltaket er av vesentlig betydning for å opprettholde drifta.

Når nydyrkingstiltaket er gjennomført skal grunneier gi melding til kommunen. Kommunen skal gjennomføre ferdiggodkjenning av nydyrkingstiltaket og registrere dette i KOSTRA.

Ved avveiningen av om det skal gis dispensasjon, er det fastsatt i forskriften at behovet for nydyrking må tilsi at natur- og kulturlandskapsverdiene og hensynet til klima skal vike. Ved vurderingen skal det legges vekt på størrelsen av myrarealet som skal dyrkes opp, hensynet til en rasjonell arrondering, grunneierens tilgang på andre dyrkingsareal og om det er mulig å ta i bruk dokumenterte klimagassreduserende dyrkingsmetoder.

5.1.2 Nedbygging

Lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) gir hjemmel for at kommunene kan regulere arealbruken gjennom kommuneplaner, reguleringsplaner og byggesaksbehandling. Loven gjelder blant annet nedbygging. Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) inneholder ikke særlige regler om nedbygging av myr.

5.2 Forslaget i høringsnotatet

Landbruks- og matdepartementet foreslo i høringsnotat 15. desember 2023 at lov 11. juni 2021 nr. 82 oppheves. Det ble blant annet vist til Stortingets anmodningsvedtak 16. juni 2023 nr. 928, hvor regjeringen bes om å legge frem et forslag om å oppheve endringsloven.

5.3 Høringsinstansenes syn

Departementet har mottatt 14 svar til høringen om å oppheve lov 11. juni 2021 nr. 82. To høringsinstanser hadde ikke merknader. Ti av høringsinstansene tilrår forslaget om å oppheve loven.

De høringsinstansene som tilrår oppheving i tråd med departementets forslag i høringsnotatet, har litt ulike begrunnelser for sine syn. *Landbruksdirektoratet, Oslo kommune, Vefsn kommune* og *Norges Bondelag*, viser alle til at reglene i lov 11. juni 2021 nr. 82 har uheldige sider blant annet fordi det er uklart hvordan loven skal tolkes og usikkert om loven vil føre til strengere eller mildere praksis ved nydyrking av myr. Norges Bondelag uttaler:

Departementet sine eksempler viser tydelig at lovteksten som ble vedtatt i endringsloven vil gi en uklar regel. Uklarhetene knytter seg til praktiseringen av regelverket når det gjelder nydyrking og nedbygging av myr.

Uklare regler vil gjøre det utfordrende for kommunene å praktisere regelverket. I tillegg innebærer dette redusert forutberegnelighet for bønder, andre grunneier, og borgerne for øvrig. Dersom endringsloven oppheves vil man unngå den tolkningstvil endringsloven gir, og med det også sikre en mer enhetlig praktisering av regelverket.

Flere av de høringsinstansene som tilrår oppheving, er opptatt av at det er behov for å ivareta myrarealene i landet både fordi myra har viktige egenskaper i klimasammenheng, og fordi myr er viktig for det biologiske mangfoldet. Høringsinstanser som har pekt på disse sammenhengene er *Statsforvalteren i Rogaland, Fauske kommune, Oslo kommune, Sabima og Naturvernforbundet, Tekna* og *WWF Verdens naturfond*. Enkelte av disse høringsinstansene etterlyser i tillegg til oppheving av lov 11. juni 2021 nr. 82, sterkere virkemidler for å begrense nydyrking av myr. Et eksempel på virkemidler som etterlyses er å flytte avgjørelsesmyndigheten fra kommunen til statsforvalteren. Et annet eksempel er å endre forskrift om nydyrking slik at det ikke skilles mellom dyp og grunn myr.

Alver kommune er kritiske til oppheving av lov 11. juni 2021 nr. 82. Kommunen viser til at den ikke oppfatter det som vanskelig å håndheve jordlova om endringsloven skulle bli satt i kraft. Kommunen gir uttrykk for at det er uheldig at forbudet mot nedbygging av myr bare gjelder landbruk. Det vises til at det er mange utbyggingsprosjekter i Hordaland hvor det er planer om å bygge ned myr. Kommunen viser til at det er et paradoks at bare landbruket skal bære den byrden et slikt forbud innebærer.

5.4 Departementets vurderinger

5.4.1 Departementets utgangspunkt

Myr lagrer karbon, og har også andre egenskaper som legger til rette for stort biologisk mangfold. Myr har også en flomdempende funksjon. I et klimaperspektiv, og i lys av hensynet til biologisk mangfold, økosystemer og flomforebygging, er det derfor behov for å regulere både nydyrking og nedbygging av myr. Flere av høringsinstansene har vært opptatt av dette, og departementet er enig i at det ut fra hensynet til både klima og andre naturvern hensyn er viktig å begrense både nydyrking og nedbygging av myr.

Departementet vil samtidig peke på at reguleringsbehovet må avveies mot andre samfunns hensyn som gjør seg gjeldende. Ønsket om drift av eksisterende landbruks eiendommer og tjenlig arealutnyttelse med framføring av infrastruktur, energiproduksjon og lokalisering av boliger, skoler og næringsvirksomhet er eksempler på dette.

Lovverket inneholder ulike regler som legger til rette for avveininger mellom klima, biologisk mangfold og de aktuelle samfunns hensynene og interessene. Noen sentrale lover i den forbindelse er nevnt i punkt 5.1.2. Lov 11. juni 2021 nr. 82 som ikke er iverksatt, er gjengitt i punkt 2.2.

Departementet mener at det er grunn til å vurdere om loven tar bedre vare på klima, biologisk mangfold mv. og de aktuelle samfunns hensynene enn det gjeldende regler gjør. Loven gjelder både nydyrking og nedbygging av myr. Departementets vurderinger er derfor delt i to deler, en for nydyrking, se punkt 5.4.2, og en for nedbygging, se punkt 5.4.3.

5.4.2 Nydyrking av myr

Lov 11. juni 2021 nr. 82 innebærer at nydyrking av myr bare kan skje hvor hensynet til klima, natur- og kulturlandskap blir ivaretatt ved en helhetlig plan godkjent av kommunen. Departementet oppfatter at loven kan tolkes på flere måter. Følgende to alternativer, som også ble skissert i høringsnotatet s. 3, kan illustrere dette:

- a. Det kan legges til grunn at regelen er et tillegg til reglene om nydyrking av myr i gjeldende forskrift § 5a. Denne tilnærmingen innebærer at regelen trolig fører til strengere regler for nydyrking av myr enn de som gjelder i dag.
- b. Det kan legges til grunn at regelen er et alternativ til gjeldende forskrift. Det vil si at nydyrking generelt blir regulert gjennom nydyrkingsforskriften, mens nydyrking av

myrareal blir regulert gjennom endringsloven. Tolkningen innebærer at regelen i nydyrkingsforskriften § 5a må oppheves slik at nydyrking av myr bare er regulert direkte i loven. Regelen åpner for at det er nokså fritt opp til kommunene å fastsette hvor og hvordan nydyrking av myr kan skje.

Departementet oppfatter at formålet med Dokument 8:288 L (2020–2021) var å fastsette mildere regler enn de som gjelder i dag. Lov 11. juni 2021 nr. 82 var et alternativt forslag som både de stortingsrepresentantene som ønsket en strengere lov og de som ønsket mildere regler, sluttet seg til. Forslagene i Dokument 8:288 L (2020–2021) og det alternative forslaget inneholder ingen vurderinger av hvordan forholdet mellom gjeldende regel og endringsloven er å forstå. Forarbeidene til lov 11. juni 2021 nr. 82 kan dermed ikke trekkes inn som særlig støtte for noen av tolkingalternativene.

Etter departementets syn er det uklart om endringsloven fører til at reglene om nydyrking av myr blir strengere eller mildere enn gjeldende regel i forskriften § 5a. Det er også uklart hvordan forholdet mellom gjeldende regel og endringsloven er å forstå. Løsningen i endringsloven gir dermed ikke uten videre bedre vern mot nydyrking for klima og biologisk mangfold enn det som gjeldende regler gir. Løsningen gir samtidig kommunene og partene i saker som gjelder nydyrking av myr store utfordringer med hvordan regelen kan praktiseres. Dette er utfordringer som ikke kan rettes opp ved rundskriv eller uttalelser.

De uklare reglene i endringsloven innebærer at departementet, i tråd med anmodningsvedtak nr. 928 for 2023 fra Stortinget, foreslår at regelen i endringsloven om nydyrking av myr oppheves. Høringsuttalelsene viser at nesten alle høringsinstansene deler departementets oppfatning på dette punktet.

Departementet har merket seg at flere høringsinstanser etterlyser strammere regler enn i dag når det gjelder nydyrking av myr, blant annet foreslås det at avgjørelsesmyndigheten bør flyttes fra kommunen til statsforvalteren. Gjeldende regler ble vedtatt ved en forskriftsendring 2. juni 2020 nr. 1115, og dispensasjonsmuligheten er begrenset, jf. forskrift om nydyrking § 5a annet ledd. Muligheten for dispensasjon er viktig av hensyn til landbruket. KOSTRA landbruk rapport 35/2023 og 35/2022 viser at kommunene mottok færre søknader i 2022 enn i 2021. Kommunenes avslagsprosent var også høyere i 2022 enn i 2021. Samlet ble det gitt tillatelse til nydyrking av et betydelig lavere myrareal i 2022 enn i 2021.

Departementet legger etter dette til grunn at forbudet og dispensasjonsadgangen er ivaretatt på en god måte i kommunene. Departementet vil imidlertid følge med på utviklingen og komme tilbake med forslag til eventuelle justeringer i regelverket hvis det viser seg å være behov for det.

5.4.3 Nedbygging av myr

Lov 11. juni 2021 nr. 82 innebærer at nedbygging av myr bare kan skje hvor hensynet til klima, natur- og kulturlandskap ivaretas gjennom en helhetlig plan godkjent av kommunen.

Det fremgår ikke av loven hva slags nedbygging den gjelder for. Dette fremgår heller ikke av forarbeidene fra Stortinget. Det er dermed uklart om nedbyggingen loven skal regulere er samferdselstiltak, energitiltak, boligbygging, fritid, næring osv., eller om nedbyggingen utelukkende gjelder landbrukets egen nedbygging, for eksempel oppføring av driftsbygninger eller boligbygninger og bygging av landbruksvei mv.

Lov 11. juni 2021 nr. 82 bygger også på at det skal utarbeides en helhetlig plan som skal legges til grunn for kommunens vurdering. Det fremgår ikke av loven eller forarbeidene om planen bare gjelder for ressursene på eiendommen, eller om den gjelder for større områder. Det fremgår heller ikke om eller hvordan endringsloven skal samordnes med plan- og bygningsloven som vanligvis gjelder ved nedbygging av areal.

Departementet mener at henvisningen til helhetlig plan kan tolkes på flere måter. Det kan for eksempel utarbeides en helhetlig plan for den myra det er aktuelt å bygge ned, og for selve byggetiltaket. Skal myra bygges ned uten at nedbyggingen har tilknytning til landbruksdrift, krever tiltaket både et vedtak med hjemmel i jordlova og plan- og bygningsloven. Er nedbyggingen en del av landbruksdriften, kreves bare tillatelse etter jordlova. Et annet eksempel kan også illustrere ulike måter å tolke bestemmelsen på. Vilkåret om en helhetlig plan kan anses som et krav om utredning av alle områder/myrer som kan bygges ned, og kanskje også en prioritering mellom områdene. En slik helhetlig plan kan være en del av kommuneplanen, og kan legges til grunn for avveiningen av hvor det er aktuelt å bygge ned.

Fremstillingen over viser at det heller ikke når det gjelder nedbygging av myr, er klart hvordan loven er å forstå. Det er dermed ikke grunnlag for å mene noe om endringsloven er egnet til å gi myrareal et bedre vern mot nedbygging enn

reglene som gjelder i dag. Siden det ikke er klart hvilke nedbyggingstiltak som er omfattet av endringsloven, er det nødvendig å samordne den med plan- og bygningsloven og en rekke sektorlover før loven eventuelt kan settes i kraft. Departementet legger til grunn at avklaringer av hvilke tiltak som er omfattet og samordning til annet regelverk, trolig vil kreve lovendringer.

Departementet er oppmerksom på anmodningsvedtaket av 29. november 2022 som ble fremsatt i tilknytning til Stortingets behandling av statsbudsjettet, se omtale i punkt 2.2. Miljødirektoratet har i en rapport avgitt 1. desember 2023 foreslått endringer i naturmangfoldloven som kan hindre nedbygging av myr. Landbruks- og matdepartementet mener en oppfølging i tråd med Miljødirektoratets rapport er mer egnet til å gi regler for vern av myr enn de som følger av lov 11. juni 2021 nr. 82.

Etter departementets syn er lov 11. juni 2021 nr. 82 klar på sentrale punkter. Et lovarbeid som tar sikte på et mer generelt vern mot nedbygging av myr, gjør at det ikke vil være behov for loven. Landbruks- og matdepartementet foreslår i tråd med anmodningsvedtak nr. 928 for 2023 fra Stortinget, at regelen om nedbygging av myr oppheves. Omtalen av høringsinstansenes syn i punkt 5.3 viser at et stort flertall av dem som har uttalt seg til forslaget om oppheving støtter det.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om endringer i viltloven § 4 første ledd medfører i seg selv ikke økonomiske eller administrative konsekvenser.

Regjeringens beslutning om å overføre direktoratsansvaret for høstbare viltressurser til Landbruksdirektoratet, vil innebære at Landbruksdirektoratet får delegert oppgaver som viltorgan etter viltloven. Dette innebærer økonomiske og administrative konsekvenser knyttet til overføring av kompetanse og ressursbruk i begge direktorater, herunder forvaltning av flere IT-systemer. Direktoratene arbeider med en plan for overføring av ansvar og oppgaver. De økonomiske konsekvensene vil, frem mot virkningstidspunktet, bli vurdert i de ordinære budsjettprosessene.

Forslaget om å oppheve lov 11. juni 2021 nr. 82 medfører ingen endringer i gjeldende regler. Forslaget fører verken til økonomiske eller administrative konsekvenser.

Lov om endringer i viltloven mv. (endret betegnelse på organ i viltforvaltningen og oppheving av lovvedtak om nydyrking og nedbygging av myr)

7 Merknader til lovforslaget

7.1 Til endringen i viltloven

Til § 4

Viltloven § 4 første ledd inneholder en oppstilling av organene i viltforvaltningen. Etter forslaget endres § 4 første ledd nr. 2 fra «Miljødirektoratet» til det generelle «direktoratet». Hvilket direktorat dette er, vil avhenge av den til enhver tid gjeldende ansvarsfordelingen på direktoratsnivå. Det tilsvarende gjelder på departementsnivå etter § 4 første ledd nr. 1. Se nærmere omtale i punkt 4.

7.2 Til opphevingen av endringsloven til jordlova

Lov 11. juni 2021 nr. 82 om endringer i jordlova foreslås opphevet. Loven endrer jordlova § 11 annet ledd, men er ikke satt i kraft. Opphevingen av endringsloven fører dermed ikke til endringer i gjeldende regler. Se nærmere omtale i punkt 5.

Landbruks- og matdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i viltloven mv. (endret betegnelse på organ i viltforvaltningen og oppheving av lovvedtak om nydyrking og nedbygging av myr).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i viltloven mv. (endret betegnelse på organ i viltforvaltningen og oppheving av lovvedtak om nydyrking og nedbygging av myr) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i viltloven mv. (endret betegnelse på organ i viltforvaltningen og oppheving av lovvedtak om nydyrking og nedbygging av myr)

I

I lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt skal § 4 første ledd nr. 2 lyde:
2. direktoratet

III

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de ulike delene til forskjellig tid.

II

Lov 11. juni 2021 nr. 82 om endring av jordlova oppheves.
